

ZŠ BYSTRICE N. P., NÁDRAŽNÍ 615

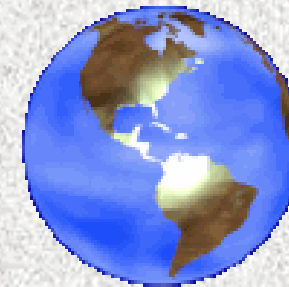
Expedice Podkarpatská Rus

aneb

Po stopách Nikoly Šuhaje loupežníka

28. 8. – 4. 9. 2009

Účastníci expedice

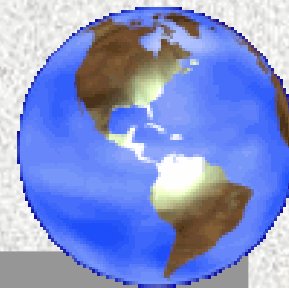
☀ Vedoucí

- ◆ Mgr. Dagmar Pivková
- ◆ Mgr. Hana Kopecká

☀ Žáci

- ◆ Michal Drašner
- ◆ Monika Hemzová
- ◆ Lenka Mičínová
- ◆ Kristýna Romanová
- ◆ Petra Smolíková
- ◆ Eva Svobodová
- ◆ Martin Tomášek
- ◆ Kateřina Vašová
- ◆ Petra Findejsová

Ukrajina

- ✦ Leží při severním pobřeží Černého moře.
- ✦ Hlavním městem je Kyjev.
- ✦ Úřední řečí je ukrajinština.
- ✦ Většinu povrchu tvoří mírně zvlněná kulturní krajina.
- ✦ Kromě pšenice a kukuřice je země producentem cukrové řepy, slunečnice, tabáku, zeleniny, ovoce a vinné révy.
- ✦ Významná je živočišná výroba (mléko, maso, vejce) a rybolov v Černém moři.
- ✦ Mezinárodní význam mají zdroje manganové a železné rudy i koksovatelného uhlí. Ropa a plyn téměř chybí.

Ukrajina

ŘEPLBLIKA ČESKOSLOVENSKÁ 1933

👉 Podkarpatská Rus byla součástí ČSR

1. den

☀ **Odjezd od ZŠ Bystřice nad
Pernštejnem, Nádražní 615
na Podkarpatskou Rus
v 17 hodin.**

Náš dopravní prostředek

2. den

- ◆ **Město Mukačevo**
- ◆ **Hrad Palanok**
- ◆ **Termální lázně Berehova**

Mukačevo

- ☀ Je druhé největší město Zakarpatské oblasti a jeho název vznikl od muka člověka.
- ☀ Městem protéká řeka Latorica.

Město Mukačevo

☞ Ukrajinská průvodkyně Kat'ya

☞ Prohlídka města Mukačeva

Město Mukačevo

👉 Památník

👉 Radnice

Město Mukačevo

👉 Národní divadlo

👉 Bílý dům

Město Mukachevo

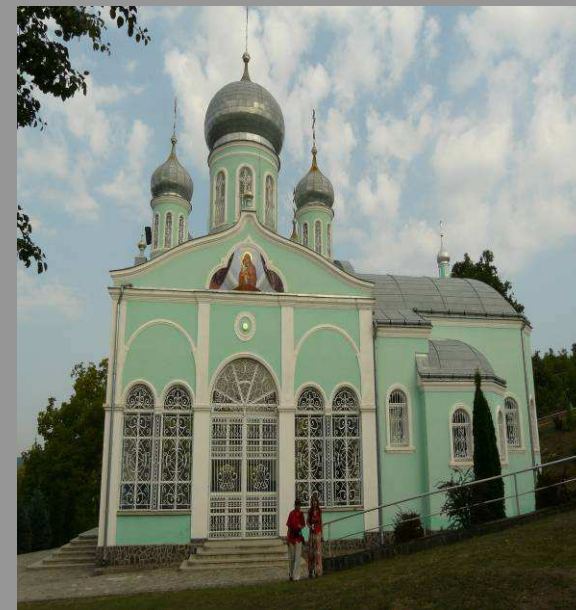
↳ Sousoší Cyrila a Metoděje

↳ Naše výprava

Město Mukačevo

Ženský pravoslavný klášter ze 14. století

Město Mukačevo

Měření

👉 Hydrologie u řeky Latorice

👉 GPS

- ◆ nadmořská výška: **118 m n. m**
- ◆ zeměpisné souřadnice: **48° 27' s. š.**
22° 43' v. d.

Hrad Palanok

- ☀ Je středověká pevnost, stojící na kopci sopečného původu asi 2 km od centra Mukačeva. Zdi má široké až 13 metrů.
- ☀ Sloužil jako vězení.

Hrad Palanok

👉 Schéma hradu

👉 Hradby Palanoku

Termální lázně Berehova

☀ Nachází se 3 km od maďarských hranic.

☝ Naše ubytování v termálních lázních

☝ Vchod do termálních lázní

Termální lázně Berehova

- ✦ V termálech byla naměřena nejvyšší teplota vzduchu 33 °C a voda v bazénu byla teplá 36 °C. Průhlednost vody byla v jednom bazénu 39 cm a v druhém 34 cm, pH se pohybovalo od 7,5 do 8.

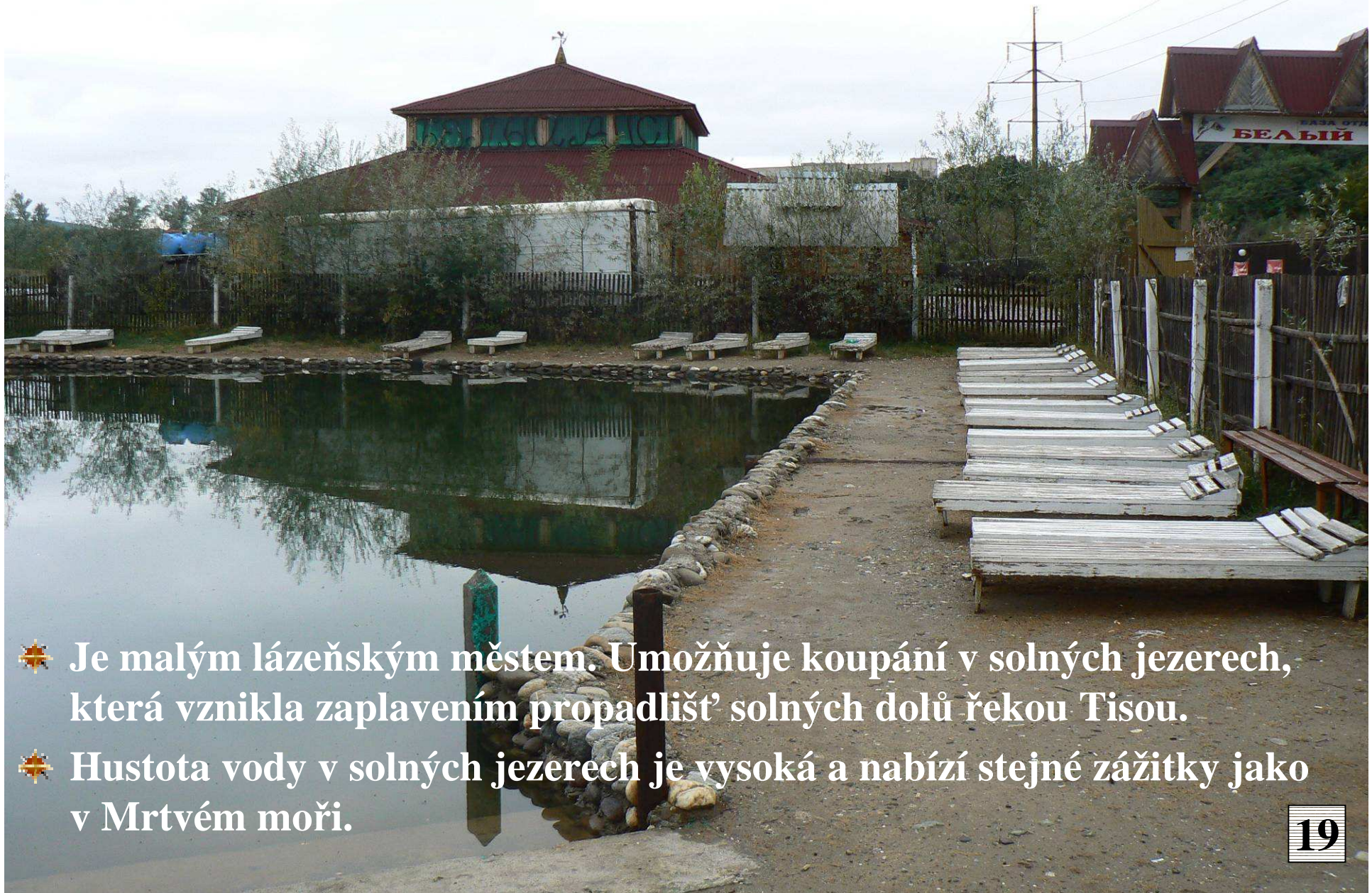

3. den

◆ Solotvina

Solotvina

- ☀️ Je malým lázeňským městem. Umožňuje koupání v solných jezerech, která vznikla zaplavením propadlišť solných dolů řekou Tisou.
- ☀️ Hustota vody v solných jezerech je vysoká a nabízí stejné zážitky jako v Mrtvém moři.

Solotvina

- ✦ **Ubytování nabízí skoro každý dům a ubytovat se dá i v rekreačních chatkách okolo jezer.**

👉 **Naše ubytování**

Solotvina

☝ WC

☝ Umývárka

☛ Vytěžený důl soli kamenné

Solotvina

✦ Těžba soli probíhala už od 2. století př. n. l.

☛ Krystaly soli

Solotvina

Flóra

☞ kuřinka slanomilná

☞ ambrózie pelyňkolistá

☞ bařička přimořská

Solotvina

Flóra

👉 lebeda

👉 zlatobýl

Solotvina

Měření

👉 Hydrologie

- ◆ nejvyšší hodnota pH: 8
- ◆ teplota vody: 22 °C
- ◆ průhlednost vody: 25 cm

Solotvina

Odpadové hospodářství

4. den

- ◆ **Řačiv**
- ◆ **Přehrada Vilšeň**
- ◆ **Kostel před Koločavou**
- ◆ **Údolí řeky Terebly**
- ◆ **Obec Koločava**

Ťačiv

✦ Je město ležící v Maramurešské kotlině na pravém břehu Tisy na Ukrajině, 136 km východně od Užhorodu.

☞ Řeckokatolický kostel pochází z roku 1852.

☞ Otec Petr Kernický v řeckokatolickém kostele

Přehrada Vilšeň

☀ Zdroj pitné vody

Přehrada Vilšeň

Měření

👉 GPS

- ◆ nadmořská výška: **517 m n. m**
- ◆ zeměpisné souřadnice: **48° 22' s. š.**
23° 37' v. d.

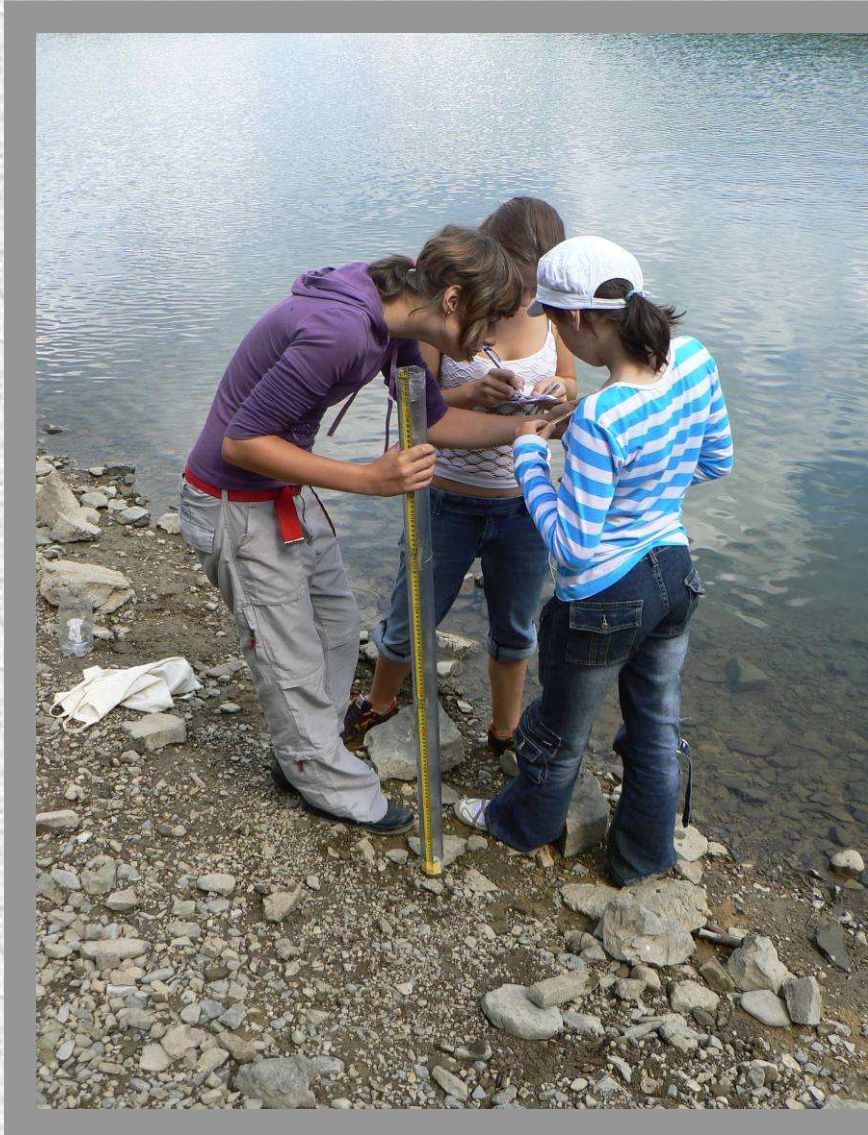
👉 Meteorologie

- ◆ nejvyšší teplota: **26,8 °C**
- ◆ vlhkost: **46 %**
- ◆ oblačnost: **85 % (cumulus, stratocumulus)**

Přehrada Vilšeň

Měření

Hydrologie

- ♦ hodnota pH: 7,5
- ♦ teplota vody: 21,5 °C
- ♦ průhlednost vody: více než 120 cm

Kostel před Koločavou

☞ Dřevěný kostel

☞ Zahalení žen v kostele

Údolí řeky Terebly

před Koločavou

Údolí řeky Terebly

před Koločavou – měření

Koločava

- ✦ Je vesnice na západní Ukrajině, proslulá jako rodiště obávaného loupežníka a hrdiny literárního díla Ivana Olbrachta – Nikola Šuhaj loupežník.
- ✦ Ve vesnici je škola s muzeem a bustou Ivana Olbrachta, dva kostely, hrob zbojníka Nikoly Šuhaje a budova bývalé četnické stanice.
- ✦ Obcí protéká dravá horská bystřina Terebla.

Vesnice Koločava

Škola

☝ Místní škola

☝ 1. školní den – 1. září

Vesnice Koločava

☞ Socha Ivana Olbrachta před místní školou

☞ Muzeum Ivana Olbrachta ve škole, kde působil jako učitel. Muzeum zřídila a provozuje paní učitelka Natálie Tumarec.

Vesnice Koločava

Muzeum v místní škole

- ✦ Dcera Anna Nikoly a Eržiky se narodila po smrti Nikoly. Žila v Koločavě donedávna. Zemřela v roce 2006 ve svých 85 letech.

👉 Nikola Šuhaj loupežník

👉 Ivan Olbracht s dcerou Annou Nikoly a Eržiky

Eržika - družina Mikolaj Šuhaj.
Eržika - žena Šuhajova

👉 Eržika – žena Nikoly

Vesnice Koločava

Škola

👉 Ubytování ve škole

👉 WC na školním hřišti

Vesnice Koločava

Školní kotelna

☞ Vnitřek kotelny

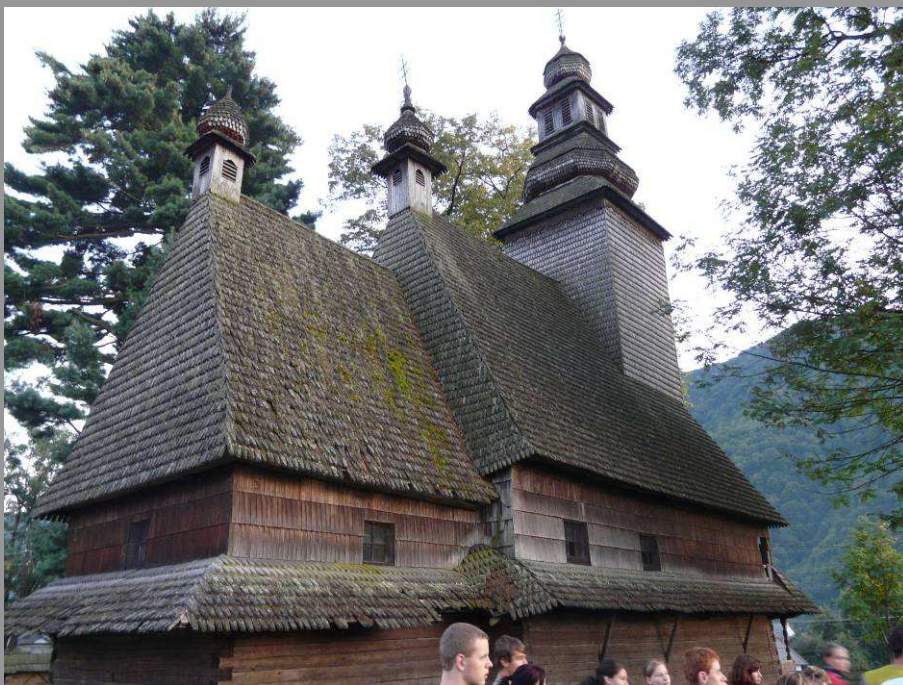

☞ Vnější okolí kotelny

Vesnice Koločava

Kostel

- ✦ Starý řeckokatolický dřevěný kostel sv. Ducha z 18. století, u něhož jsou tři hroby českých četníků, zastřelených Nikolou Šuhajem.
- ✦ Leží u silnice směrem na Siněvir.

☞ Řeckokatolický dřevěný kostel sv. Ducha

☞ Muzeum v kostele

Vesnice Koločava

Tři hroby českých četníků

Vesnice Koločava

Hrob Nikoly a Eržiky

- ✚ Místní hřbitov se nachází na vyvýšenině, na paloučku s borůvkým a pěknými výhledy. Hrob Nikoly je v dolním rohu hřbitova v Koločavě, který je nejbližší místní škole a hrob Nikolovy ženy Eržiky je naopak v horní části hřbitova.

👉 Hrob Nikoly Šuhaje
loupežníka

👉 Naše výprava

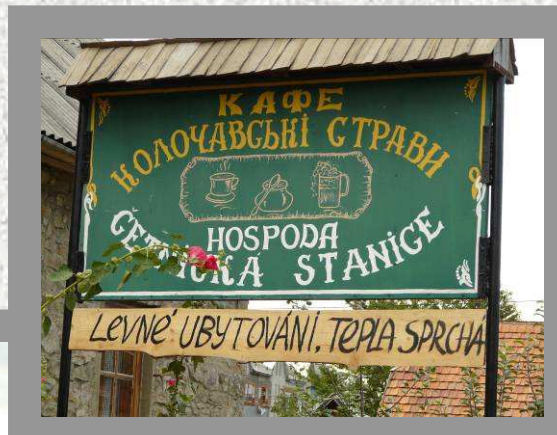
👉 Hrob Eržiky

Báseň

1. **Zakukala žežulička
v zeleném háji.
Proč tě není vidět,
Nikolo Šuhaji?**
2. **Zakukala žežulička
na zeleném barvítku.
Oj, zabili Šuhajíka,
zanechal tu dcerku ..**
3. **Nešťastná to hodinka,
navždy prokletá.
Oj, zabili Šuhajíka,
zabili jeho bratra.**
4. **Zaplakala vdova:
Já nemám štěstí!
Komu si mě zanechal,
Nikolo Šuhaji?**
5. **Zakukala žežulička
seděla na javoru.
Střílel Šuhaj na četníky
ze svého revolveru.**
6. **Zakukala žežulička
smutně na javoru.
Oj, zabili Šuhajíka
v údolí Sucharu.**
7. **Tři druzi, tři kmotři
tak se domluvili.
Aby peníze získali,
Šuhaje zabili.**
8. **Hraje v horách píšťalička
a srdce rozbíjí.
Pro Nikolu Šuhajíka
pastýř píseň zpívá.**
9. **Zakukala žežulička
na švestce zrána.
Nevidíte v Koločavě
Nikolu Šuhaje!**
10. **Oj, zabili Šuhajíka,
smutná je neděle.
Jeho dcera sirotkem, ...
a Eržika vdovou.**

Vesnice Koločava

☞ Budova bývalé četnické stanice, ve které je dnes hospoda a možnost ubytování.

5. den

◆ Hora Strimba

Strimba

☀ Je druhá nejvyšší hora Ukrajiny.

☀ Měří 1719 m n. m.

Hora Strimba

👉 Náš dopravní prostředek přes vesnici Koločavu

Hora Strimba

☛ Dnešní výlet to byl děs,
Tonda nás hnál jako běs.

☛ Prý vycházkovým tempem půjdem,
jenže z toho spíše pojdem.

Hora Strimba

☛ Stoupání bylo vražedné
a my sluníčkem sprážené.

☛ Na vrchol jsme se vyškrábali,
ale oklamali nás.

Hora Strimba

➔ Nejvyšší vrchol se tyčí v dáli,
a tak pokračujeme v chůzi zas.

➔ V půl třetí času kyjevského,
dosáhli jsme vrchu strimbovského.

Hora Strimba

☛ Pojedli jsme a popili,
krásná panoramata fotili.

☛ Ani jsme se nenadáli
a dolů opět pospíchali.

Hora Strimba

☛ Kamenné plotny a husté kleče, doufejme, že nás do nich medvěd nezavleče.

☛ Z výletu jsme se všichni vrátili a přirozený ráz krajiny viděli.

Hora Strimba

Měření

👉 Hydrologie v jezírku

- ◆ hodnota pH: 6
- ◆ teplota vody: 13,5 °C
- ◆ průhlednost vody: více než 120 cm

Hora Strimba

Bukové lesy

Hora Strimba

Poloniny – horské louky

☝ Pasoucí se ovce

☝ Sušák sena

Hora Strimba

Flóra

☝ hořec tolitovitý

☝ lišejník (mapovník)
zeměpisný

Hora Strimba

Flóra

☝ brusnice brusinka

☝ plod brusnice brusinky
a borůvky černé

Hora Strimba

Fauna

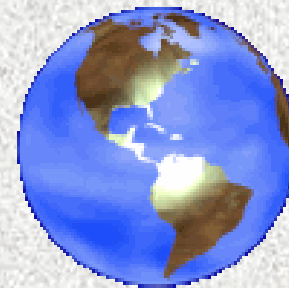

☞ modranka karpatská (modrý plž)

☞ divoké koně

6. den

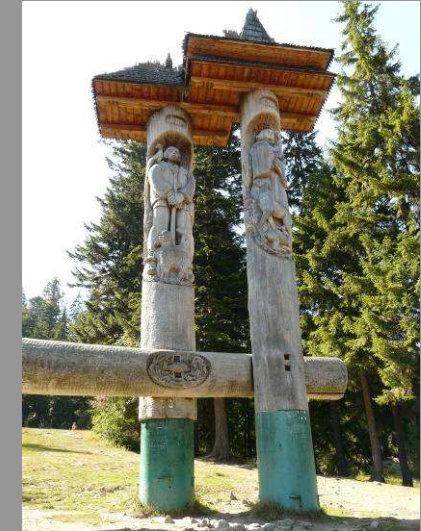
◆ **Národní park Siněvir**

Národní park Siněvir

- ✦ Rozkládá se v oblasti Podkarpatské Rusi a v okolí obce Siněvir. Byl vyhlášen roku 1989. Zaujímá rozlohu 40 400 ha.
- ✦ Jeho součástí je jezero Siněvir nazývané Mořské oko, které je největší horské jezero na Ukrajině. Má rozlohu 4,2 ha a leží v nadmořské výšce 989 m. Průměrná hloubka je 8 až 10 m a maximální až 22 m. Jezero vzniklo sesuvem. Uprostřed jezera leží malý ostrov.

Národní park Siněvir

Jezero Siněvir

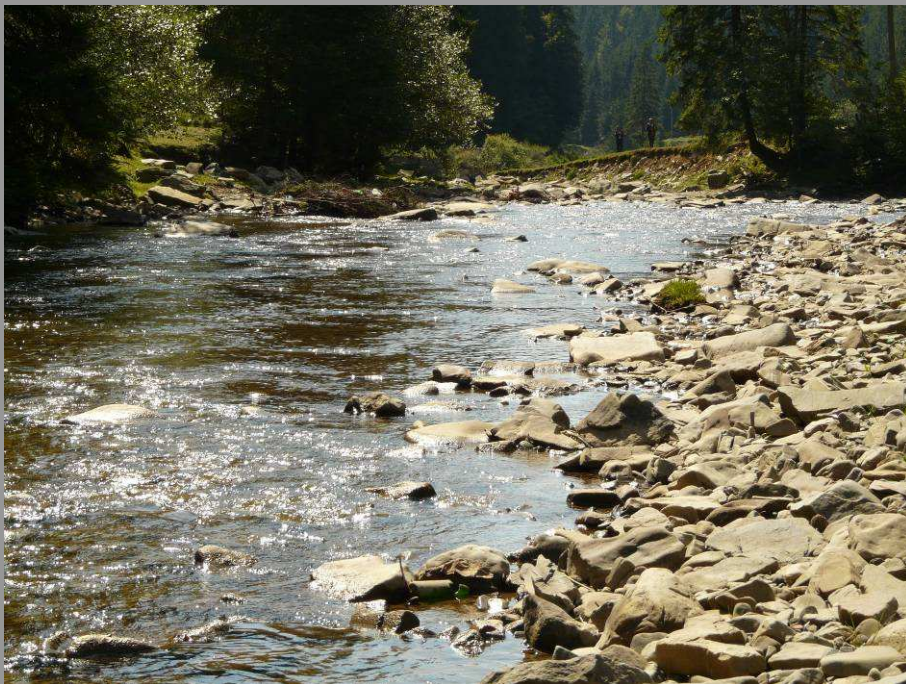
☞ Pověst o vzniku jezera

- ◆ Mladý a chudý horal Vir se zamiloval do krásné dívky jménem Siň. Její rodiče však lásce nepřáli a nechali mladého horala zabít. Siň potom na jeho hrobě tak dlouho plakala, až naplakala celé jezero vody. Ostrov, který je uprostřed jezera, má být zbytkem mohyly Virova hrobu. V současnosti stojí u jezera dřevěná plastika od Ivana Brodyho zobrazující právě Siň a Vira.

Národní park Siněvir

Jezero Siněvir – měření

👉 Hydrologie v řece u kempu

- ◆ hodnota pH: 6,5
- ◆ teplota vody: 7 °C
- ◆ nejvyšší průhlednost vody: 130 cm a více

👉 Hydrologie v jezeře

- ◆ hodnota pH: 6,5
- ◆ teplota vody: 11 °C

Národní park Siněvir

👉 Ubytování v kempu

👉 Volně pasoucí se dobytek u kempu

Národní park Siněvir

Fauna

👉 V jezeře - hrousek
Kesslerův

👉 tesařík alpský

👉 kočka divoká

Národní park Siněvir

Fauna

👉 modranka karpatská

👉 rosnička zelená

👉 mlok karpatský

Národní park Siněvir

Fauna

👉 vlk obecný

👉 orel skalní

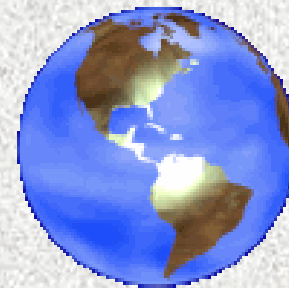

👉 rys ostrovid

👉 svišť horský

7. den

- ◆ **Bunkry linie Arpád**
- ◆ **Město Užhorod**
- ◆ **Zřícenina hradu Něvické**

Národní park Siněvir

Bunkry linie Arpád

- ✚ Jsou zajímavou památkou na druhou světovou válku, kdy se zde Němci (resp. Maďaři) pokoušeli zastavit průběh Východokarpatské operace.
- ✚ Na celkovém vzhledu a konstrukci pevnůstek je vidět jistý spěch při jejich budování.

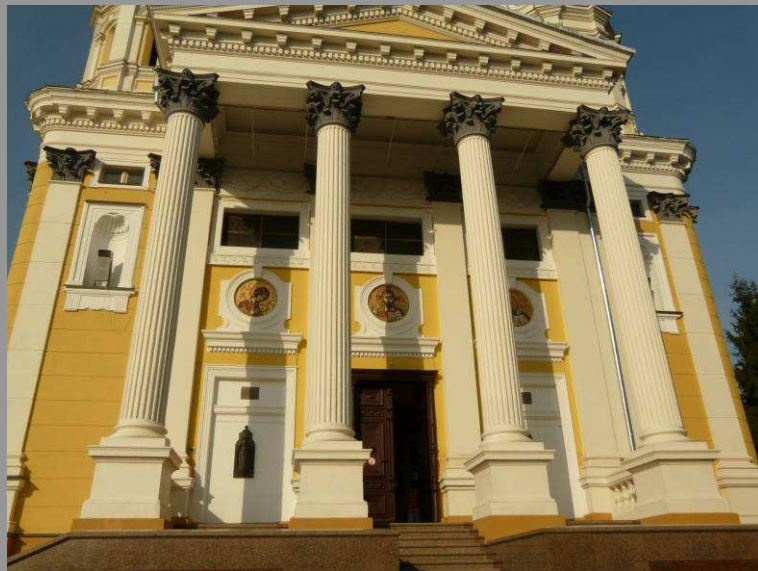

Užhorod

☀️ Je největším městem a správním střediskem Zakarpatské oblasti.
Leží na řece Už.

Město Užhorod

☞ Řeckokatolická katedrála se dvěma věžemi byla postavena roku 1646 a sloužila původně římským katolíkům.

☞ Užhorodská synagoga

Město Užhorod

👉 Univerzita

Město Užhorod

Botanická zahrada

☀ Roste v ní 300 druhů rostlin.

☀ Provozovatelem je místní univerzita.

👉 Pohled do botanické zahrady

👉 Banánovník

👉 Citroník

Město Užhorod

Skansen lidové architektury

✦ V členitém terénu je k vidění asi třicet tradičních dřevěných stavení přemístěných ze Zakarpatí.

Město Užhorod

Skanzen lidové architektury

✚ Do jeho sbírky patří i dřevěný kostelík sv. Michala ze 16. století.

Zřícenina hradu Něvické

✦ Na řekou Už na výrazném skalním ostrohu se severně od Užhorodu nachází mohutné ruiny gotického hradu Něvické z 12. století.

Fotbalové hřiště u dálnice

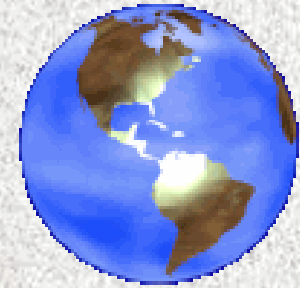

Závěr k expedici Ukrajina

- ✦ Získali jsme nové poznatky o přírodních poměrech Ukrajiny, seznámili jsme se s její historií a architekturou, která byla výrazně ovlivněna lety 1918 – 1938, kdy náležela k naší Československé republice.
- ✦ Počasí nám přálo. Přežili jsme hory odpadků, „toalety“ a náročnou turistiku a přesto jsme neztratili optimismus.

Použitá literatura

Chalupa, P. a kol., 1996. *Zeměpis – Světový oceán/Evropa*. Všeň, ALTER, 77 s. ISBN 80-85775-46-8.

Pivková, D. a kol., 2000. *Kronika ekologického kroužku*. Bystřice nad Pernštejnem.

Dostupné na: <http://cs.wikipedia.org>, 2010.

Děkujeme vám za pozornost

**Prezentaci zpracovala
DAGMAR PIVKOVÁ**

**Fotodokumentace Ukrajiny
HANA KOPECKÁ
PETRA FINDEJSOVÁ
JAN JELÍNEK**

Rok 2010